

ד. 1) מה הם שלושת הבבות דקתני במתניתין דערלה גבי תערובת איסור בהיתר, ומה הדין בהו, ואמאי הוצרכו לכולהו? (2) מה דעתו של ר' שמעון גבי צירוף היתר לאיסור או איסור לאיסור? והאם סותר הוא לדינו גבי השיעורים של האיסורים, ומדוע? (3) עכבר שנפל לחבית שיכר, מה דינו של השיכר (פרט), ומדוע? (4) שרץ שנתן טעם לפגם בתבשיל, מה דינו של התבשיל, ומדוע?

ה. 1) עכבר שנפל לחבית חומץ, מה דינו של החומץ (פרט), ומדוע? והאם בשאר איסורים שנפלו לחומץ הדין שונה, ומדוע? (2) גוי שהתייחד עם היין, האם יש לחוש שמא הגוי ניסכו (פרט), ומדוע? (3) חבר שהניח טהרותיו ביד החמרין, האם יש לחוש לאסור את הטהרות, ומדוע? והאם יש נפקא מינה באיזה אופן נשאו את הטהרות? ואיזה דין הוכיחו מהך דינא לדינא דמתניתין?

ו. 1) מה הם האופנים המוזכרים במשנה גבי יחוד גוי עם יין, ומדוע נקט לכולהו? (2) מאי טעמיהו דרבנן ורשב"ג גבי החשש ניסוך בחבית מגופה? (3) באר את קושית הגמ' על המנהג שלא לשלח חבית מגופה ביד גוי, וכיצד יישבו המנהג? והאם אכתי יש מקום לאסור, ומדוע? ומה הוכיחו התוס' משאלת הגמ'?

ז. 1) גוי שנכנס לבית שיש בו יין וסגר בעדו את הדלת, האם צריך לחוש שמא ניסך החביות (פרט), ומדוע? (2) ישראל וגוי ששתו יין ויצא הישראל להתפלל, מה דין היין, ומדוע? (3) מדוע לא משתכחי כיסי בשבתא בשוקא? ואמאי הובא בסוגיין? (4) גנבים שנכנסו לעיר ופתחו חביות, האם יש לחוש ליין נסך (פרט), ומדוע?

ח. 1) גוי הנמצא בצד חבית ובידו "אופיא", האם יש לאסור את החבית, ומדוע? 2) "פולמסא" או "בולשת" שנכנסו לעיר, ולאחר שיצאו מוצאו חביות פתוחות, האם יש לחוש להם משום יין נסך, ומדוע? 3) המוסר שמירת מפתח בית היין לגוי, מה דינו של היין? 4) חצר ששייכת לישראל ולגוי, או לחבר ועם הארץ, וחילקה במסיפס, האם יש לחוש למגע מחצר לחצר? וכיצד הדין בשני גגות, ומדוע?

ט. 1) חיל הבא על העיר להלחם, האם יש להם פנאי אף לדברים אחרים, ומדוע? ולמאי נפקא מינה? 2) האומנים שרוצים לפורעם יין נסך, כיצד יש להם לנהוג, ומדוע? 3) ישראל שחייב יין למלך, האם מותר לו לומר לגוי שיפרע עבורו, ומדוע? והאם יש נפקא מינה בין היכא דיכול לסלקו בזוי, להיכא שאינו יכול לסלקו בזוי, ומדוע? 4) האם גוי קונה בלא כסף, מנלן, ומדוע? וכיצד קיימא לן להלכה, ולמאי נפקא מינה?

י. 1) מה הורה רב למוכרי היין לגוי (פרט), ומדוע הורה להם הכי? ולמה הועילה הוראתו? 2) הלוקח גרוטאות מגוי ומצא בהן עבודת כוכבים, כיצד יש לו לנהוג (פרט), ומדוע? 3) באיזה אופן אסרה מתניתין ליטול כסף בעבור מכירת היין לגוי, ובאיזה אופן התירה, ומדוע? 4) מדוע בן נח נהרג על גזל פחות משהו פרוטה? ומה הוא "לא ניתן להשבון" דקתני ביה?

יא. 1) כיצד הוכיחו למסקנא בענין קנין גוי במשיכה? והאם הוא ראייה אף למקח וממכר, ומדוע? 2) מה דינה של משיכה קודם פטיקה, ומהיכן הוכיחו, ואמאי דווקא מהתם? 3) האומר לחבירו שימכור לו כפי שישומו מספר אנשים, האם בעינן לכולהו, או דסגי ברובם, ומדוע? 4) מה הם "ניצוק" "קטפרס" "משקה טופח" "אשבורן", ומה דינם לענין טומאה טהרה, ויין נסך? ומאי נינהו טומאה וטהרה דקתני?

יב. 1) משפך שמדד בו יין לעכו"ם, האם מותר לחזור ולמדוד בו לישראל (פרט), ומדוע? 2) גוי המערה מכלי הישראל לתוך כלי הגוי, או לתוך כלי הישראל, מה דין היין שעירה ממנו והיין שעירה לתוכו, והניצוק שביני לביני? 3) מה הורה רב חסדא למורדי היין לגוי, ומדוע? והאם יש לחוש לדבריו? ומה הורה רבא למורדי היין? 4) באר הנידון גבי שתיה מקנישקנין, וכיצד נוהגים לדינא?

יג. 1) יין נסך או סתם יינם שנשפך לתוך יין של היתר, מה דין היין, ומדוע? והאם באופן שהיין של היתר נשפך לתוך היין האסור, הדין שונה, ומדוע? 2) באר את דברי המשנה "יין במים ומים ביין בנותן טעם!" 3) מה הדין היכא דהתערב יין נסך ביין היתר, ובתוך התערובת היה גם מים (פרט), ומדוע?

יד. 1) מה הוא "הגדילו באיסור" ו"הגדילו בהיתר", מה דין היין בכהאי גוונא, ומדוע? והאם שייך הוא לפלוגתת ר"א ורבנן גבי שאור של חולין ושל תרומה שחימצו את העיסה, ומדוע? 2) ומים ויין של חולין ושל תרומה שהתערבו, מה דינה של התערובת, ומדוע? 3) מה הוא השיעור לבטל מין במינו ומין בשאינו מינו להמבואר בסוגיין? 4) הטבול למעשר ראשון שהתערב בהיתר, מה דינה של התערובת, ומדוע?

בהצלחה!

תשובות למבחן עבודה זרה סז עג

- א. (1) ר' יהודה אמר דשמואל העמיד דאיירי דווקא בגריסין רותחין, אבל בגריסין צוננים, אדרבה נותן טעם לשבח. וכן מוכח מאנשי ציפורי שהיו נותנים החומץ לגריסין הצוננים בערב שבת, והיו קורים לו שחליים. ונקט לדבריו בלשון "אבל נפל לתוך גריסין צוננים והרתיחן נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור", ואתי לאשמועינן דהשביח ולבסוף פגם אסור, ואף דאין זה עיקר השבח, [משום דעיקר השבח הוא שירתיו הגריסין ויצננום, ולאחר מכאן יתנו החומץ (תוס' ומהר"ם)]
- (2) איכא דאמרי דנותן טעם לפגם הוא דווקא היכא דהטעם פגום בפני עצמו ואין לו שום תקנה. ואיכא דאמרי, דאף אם יש לו תקנה על ידי נתינת מלח ותבלין וכדו', מכל מקום כיוון דעתה הוא פגום, חשיב נותן טעם לפגם ושרי. ומהא דאמר ר' יוחנן "אם ריבה טעם לפגם מותר", מוכח דסבר דסגי בהא דעתה נותן הוא טעם לפגם, אף דמעיקרא היה אפשר לתקנו על ידי מלח או תבלין.
- (3) לדעת רש"י איירי דווקא שהתערב גופו של איסור בתוך היתר, ויש בה כדי שבתוך שיעור של כדי אכילת פרס איכא כזית מן האיסור. ולדעת תוס', שפיר משכחת מלקות אף על טעם גרידא, משום דטעם כעיקר דאורייתא, אמנם הוא רק באופן שהתערובת היא מין בשאינו מינו דלית ליה ביטול, או מין במינו באופן דהאיסור ניכר, ואוכלה כדי אכילת פרס. ולדעת ר' אליהו בתוס', אף בתערובת מין במינו, כל שאוכל לאיסור בכדי אכילת פרס, לוקה.

- ב. (1) לדעת רש"י כל היכא דליכא לגוף האיסור אלא לטעמו, כגון חלב שנפל לקדירת בשר, או חלב נימוח שנפל לתבשיל, אין לוקין עליו, משום דטעם כעיקר לאו דאורייתא. ולדעת התוס', טעם כעיקר הוי דאורייתא, ודווקא היכא דאיכא ביטול באופן שאין האיסור ניכר, כגון מין במינו קאמר ר' יוחנן דאין לוקין. ולדעת ר' אליהו, כל שלא אכל בכדי אכילת פרס ליכא צירוף לאכילתו ואינו לוקה. ולדעת ר' יוסף, על כל טעם כעיקר אף דאסור מדאורייתא, מכל מקום אינו אלא עשה, ואין לוקין עליו.
- (2) להמבואר בסוגיין, דעת ר' מאיר דאף נותן טעם לפגם אסור, וכדחזינן מהא דאמרה תורה להגעיל כלי מדין ואף דהאיסור הבלוע בהן נותן טעם לפגם. ודעת ר' שמעון דאינו אסור, דיליף מהא דאמרה תורה דרק נבילה הראויה לגר אסורה. ולדעת רבנן בפסחים ומתניתין דלעיל גבי שמן, מנבילה ילפינן רק להיכא דהאיסור בעין גם היה פגום, אבל אם רק משום דבלוע הוא נותן טעם לפגם, שפיר ילפינן מכלי מדין דאסור. אמנם לדעת עולא, אף ר' מאיר לא אסר אלא בהשביח מעיקרא ולבסוף פגם. ואם נתן רק קצת טעם לפגם, מבואר בסוגיין דלדעת ר' מאיר נמי אסור. ובתוס' העלו ב' אופנים בדעת ר' שמעון האם בכהאי גוונא אסור, או דאף בכהאי גוונא שרי. (3) התורה אמרה להגעיל, ולר' מאיר הוא משום הבלוע בהם, דאף דנותן טעם לפגם מכל מקום אסור. ולר' שמעון הסיקו התוס', דאתי לאשמועינן דאף דקצת נתן טעם לפגם, אפילו הכי אסור וצריך להגעיל. אמנם רק בכלים דבני יומן אמרה תורה להגעיל. ונחלקו בפסחים האם אפשר להוכיח מהכא לדין טעם כעיקר, או דיגעולי מדין חידוש הוא [דבעלמא אף נותן טעם לפגם קצת נמי לא נאסר], ולא ילפינן מהתם.

- ג. (1) ר' שמעון דרש מינה דרק נבילה הראויה לגר קרויה נבילה, אבל אם לאחר שנעשית נבילה, נפסלה מאכילת אדם, תו אינה נבילה. דליכא למימר דאתי למוסרחת מעיקרא, דהא הוי כעפרא דעלמא ופשיטא דשריא. ור' מאיר דרש לה לנבילה שהיתה מוסרחת מחייה, אבל אם כבר נאסרה משום נבילה ליכא קרא להתירה.
- (2) לדעת עולא, בהא פליגי ר' מאיר ור' שמעון, דלר' שמעון שרי ולר' מאיר אסור. ואין נפקא מינה בין אם הוא בעצמו או דמעורב בתבשיל, וכמבואר בתוס'. אבל לר' יוחנן, היכא דהאיסור בעצמו נפגם, הוא פלוגתת ר' מאיר ור' שמעון, אבל בתערובת, איכא למימר דכולי עלמא מודו דאסור.
- (3) היכא דנפלו ביחד והחמיצו לעיסה טפי מהנצרך עד שנהיתה מחמצת, מבואר בבבביתא דר' שמעון מתיר משום דנותן טעם לפגם, ורבנן אוסרים. ואמר ר' זירא, דהכא איכא למימר דכלל לא חשיב פגם, דהא ראויה לחמץ בה עיסות אחרות. ואם נפלו בזה אחר זה, אם נפלה התרומה תחילה, מבואר בבבביתא דכולי עלמא מודו דאסור. ומהא מוכח דאף אם לבסוף יפגום אסור. אבל אם נפלה של חולין תחילה, דבכהאי גוונא מיד כשנפלה התרומה פגמה, רבנן אוסרים ור' שמעון מתיר.

- ד. (1) בבא קמייתא היא בנפלו כאחת דנחלקו ר' שמעון ורבנן, ואתי לאשמועינן, דאף דמעיקרא השביח בשעה אחת, מכל מקום סבר ר' שמעון דלא השביח בפני עצמו, ולהכי שרי. בבא מציעתא איירי בנפלה של תרומה תחילה, ואתי לאשמועינן דכולי עלמא מודו דנאסרת, דהשביח ולבסוף פגם אסור. ואגבה תני נמי נפלה של תרומה לבסוף דכולי עלמא מודו דנאסרת. ובבא בתרייתא איירי גבי חומץ וגריסין, ואשמועינן דאף בפגם מעיקרא מחלוקת.
- (2) דעת ר' שמעון דאין איסור מצטרף לאיסור היכא דבעינן שיעור, וכל שכן דאין היתר מצטרף לאיסור. ואינו סותר לדינו דלא בעינן שיעור באיסורים, דהתם איירי כשהם בעין, דסבר ר' שמעון דכל שהוא לענין מלקות, אבל בתערובת, אף ר' שמעון מודה דבעינן שיעור, ושפיר אמרינן דאין מצטרפין.
- (3) בעכבר דדברא דאינו מאוס, פשיטא דאוסר את החבית ונהיינו בחבית רותחת, או דצוננת אבל שהה בה יום או יומיים דכבוש כמבושיל. ובעכבר דמתא דמאוס, נמי אסר רב. ורבנן סברו דהוא משום דנותן טעם לפגם לשיטתו אסור. ורב ששת סבר דהוא משום דשאני שרצים דחידוש הוא. ורבא העלה צד דשמא אדרבה מחזק את השיכר ומשום הכי אסור. ומסקנת הגמ', דמשערים לו בששים כשאר איסורים. ואיכא למאן דשיער במאה, ואיכא למאן דשיער לו כתבלין. ובירושלמי איתא דאין שרץ בטל אפילו באלף.
- (4) לדעת רבנן תליא בפלוגתא בנותן טעם לפגם בכל התורה. ולדעת רב ששת, שרצים הוי חידוש ולרש"י כיוון דבלאו הכי דיילי מיניה, ולתוס' הוא משום דפגום הוא] ואוסר אף בטעם פגום. ובדברי רבא מבואר, דאף אי נימא דשרצים הוי חידוש, מכל מקום אין לך בו אלא חידושו ואינו אוסר בנותן טעם לפגם. (עיין ריטב"א).

- ה. (1) איבעיא לגמ', ולרש"י הספק הוא האם כיוון דחומץ הוא חזק, אין בכח האיסורים ליתן בו טעם. ומשמע מרש"י, דהוא הדין דמבעיא לך בכל איסורים שנפלו לחומץ (מהרש"א), ולתוס' איבעיא לך דווקא בעכבר, דללמא משום חזק החומץ, אדרבה משבח את טעמו של העכבר ואסור. ומסקינן, דהיכא דנמרט לחתיכות, וודאי דאסור, שמא אוכל עתה חתיכה כעדשה משרץ. והיכא דנתערב לגמרי, יש שסברו לשערו בחמשים, ומסקינן דבטל בשישים ככל איסורים שבתורה.
- (2) מבואר במתניתין, דהיכא דהיין היה בחזקת המשתמר, והיינו באופן דהגוי ירא שמא יבוא היהודי, אין לחוש שניסכו, אבל בגוונא דהישראל הודיעו דמפליג אינו חושש ויש לחוש שמא ניסכו, ולרבנן חיישינן נמי שמא נקב המגופה וסתמה, ולהכי כל דשהה שיעור כדי לנקוב המגופה ולסתמה ותיבש הסתימה, היין אסור. ולרשב"ג לא תולים בהכי, ובעינן שישהה שיעור זמן להסיר המגופה ולהניח

מגופה חדשה ותנייבש. והיכא דהיה אוכל עמו, לכולי עלמא צריך לחוש ליינן העומד על השולחן, ואם אמר לו הוי מוזג ושותה, יש לו לחוש אף ליינן שעל הדולבקי ולחביות שבבית, אם יש שיהיו זמן שהיה יכול לנוקבם או לפותחם.

3) באופן שטיהרם אין לחוש למגען אלא למגע חביריהן. ומשום הכי, אם לא הודיעם שמפליג, ויש לו לבוא דרך עקלתון, יראים ממנו ואין נותנים לעמי הארץ ליגע בהן. אבל אם אמר להם צאו ואני בא אחריכם, אינן חוששין ויתנו לחבריהן ליגע. ולדעת רש"י איירי דווקא היכא דהטהרות בידם ולא בתוך חביות. אבל בתוך חביות, אף בלא טיהרן, כל היכא דחוששים שמא יבוא אין נוגעין בתוך החביות ושרי. והתוס' כתבו, דאיירי נמי בתוך חביות פתוחות. ולרש"י מוכח מהאי דינא דכל עוד דלא הודיעו, עד מיל הוא בחזקת המשתמר. והתוס' כתבו, דמוכח מהאי דינא דבעינן שיוכל לבוא דרך עקלתון כדי שיחשב חזקת המשתמר.

ו. 1) הזכירו היכא דהיו נושא עמו חביות, וקא משמע לן דלא חיישינן שיגע. וכן הוזכר היכא דהגוי התייחד עם היין בספינה, וקא משמע לן דלא חיישינן שמא יפליג הספינה ויעשה מה שרוצה, משום דחושש שמא יבוא בעל הבית ממקום אחר. וכן הזכירו היכא דהניחו בחנות, ואתי לאשמועינן דלא חיישינן שישגור הדלת בערו.

2) רשב"ג סבר, דאילו במגופת טיט הרי ניכר בין מלמטה דהרי אינו יכול להשוותו, ובין מלמעלה דהרי מראהו שחור עד שיעבור זמן. ואף במגופת סיד שמתייבש מהר ונראה לבן, מכל מקום הא מלמטה אפשר להכיר. ורבנן סברו, דבמגופת טיט אכן לא חיישינן דהא ניכר מלמעלה, אבל אכתי חיישינן בשל סיד, דסבור דהבעל הבית לא יתן ליבו לראות אם שוה, וכן שייך דאיתרמי אתרמויי דהוא שוה.

3) כיוון דקיימא לן כרשב"ג דלא חיישינן לנקיבת חבית, ומאידך קיימא לן נמי כר' אליעזר דלא חיישינן לזיופא ואף להסרת המגופה אין לחשוש, אמאי לא משלחים חבית ביד גוי. וביארו, דאכתי יש לחוש שיוציא יין דרך ה"שייכא" או "שיבא" לגירסת הערוך. וכתבו התוס' דמוכח מהכא דחבית מגופה הוי חותם אחד. ועוד כתבו, דאכתי יש מקום לאסור בחביות של נסרים דיכול לעשות נקב בין הנסרים. אמנם דעת ר"י דאין לחוש שיקלקל החבית.

ז. 1) היכא דנתפס כגנב על הכניסה, אין לחוש כלל משום דבהול על כניסתו וירא לנסך. ואם אינו נתפס כגנב, יש לחוש לניסוך, אבל היכא דיש נקב ושייך שרואה דרך הנקב, ירא לנסך ואין לחוש. והיכא דאינו נתפס כלל כגנב על הכניסה כגון באושפיזא, אמנם נתפס כגנב על עצם הנגיעה, מבואר בגמ', דאין לחוש.

2) הגוי לא סומך דעתו שהישראל לא יחזור, ודינו כהמבואר במתניתין גבי היו אוכל עמו על השולחן ויצא בלא להודיעו, דהיין שעל השולחן אסור, אבל היין שעל הדולבקי מותר, אם לא אמר לו הוי מוזג ושותה. והיכא דכל אחד שותה מיינו, אף היין שעל השולחן שרי.

3) משום דאמר ר' יצחק דיש אפשרות לטלטלו פחות פחות מארבע אמות ברשות הרבים. והובא בסוגיין, לומר דהגויים סוברים דהוא משום דהיהודים מחללים שבת לצורך הצלת ממונם, ולהכי אם היהודי השאיר יין עם הגוי בספינה בבין השמשות, הגוי ירא שמא היהודי יבוא אף על החילול שבת, ואינו מנסך יינו.

4) במקום דכולהו יהודים, כגון פומבדיתא, יש להתיר את היין. והיכא דאיכא נמי גויים, ויש להסתפק שמא גוי נגע או יהודי, אם פתחו רק מעט חביות דהוא ספק שמא ניסכו, לדעת רש"י חשיב כספק ביאה, ותליא בפלוגתא דר' אליעזר ורבנן גבי ספק ביאה לענין טומאה. ואם פתחו הרבה חביות, דאיכא למימר דאדעתא דממונא פתחו ואין להם פנאי לנסך, הוי ספק ספיקא וכולי עלמא מודו דשרי. וולדעת ר"ת בתוס' בבבא בתרא, אף בספק ספיקא הוא דווקא אליבא דר"א.

ח. 1) לדעת רש"י, אם הוא גדול דבקי בטיב ניסוך, יש לחוש שמא אף נגע ביין. ואם הוא קטן דרק גזרו על מגעו, כיוון דיש לתלות דלקח האופיא מגב החבית וכלל לא נגע ביין, היין שרי. והתוס' הביאו גירסא, דאף בגדול יש לתלות דלא נטל האופיא מעל גבי היין, אלא מאוירא, והיין שרי.

2) פולמוסא דבאים על עסקי ממון, אם רובם ישראלים וודאי דשרי, ואם רובם גויים, אם פתחו חביות הרבה טפי מכדי צורך שתייה, יש לומר דאדעתא דממון אתו ולא ניסכו. ובולשת שלא באה על עסקי ממון, אף אם פתחו חביות טובא, לא אמרינן דאדעתא דממונא אתו. מלבד היכא דהוא שעת מלחמה, דאמרינן דאין להם פנאי לנסך. ובסתומות, אף בשעת שלום אין לחוש שפתחום וחזרו וסתמום.

3) אמרינן דלא מסר לו אלא שמירת המפתח בלבד, ואין לחוש שמא ניסכו. וכתבו התוס' דהיכא דהמושל נתן בית היהודי ביד הגוי לשומר, אין לחוש שנכנס לתוכו. אבל אם נתן לו להכנס ולאכול ולשתות שם, וודאי דיש לחוש ליינון.

4) אם חלקו החצר במסיפס, לענין גוי כולי עלמא מודו דנתפס עליו כגנב, ואין לחוש שיגע ביין הישראל. אבל לענין עם הארץ וחבר, לדעת רב שפיר חיישינן למגע, ולדעת ר' יוחנן, אף הכא לא חיישינן משום דנתפס עליו כגנב. ולענין שני גנות, אם אחד עליון ואחד תחתון, ר' יוחנן מודה דיש לחוש לטהרות, משום דיכול להשטט בטענת "אימצורי קא ממצרנא". ודווקא בשווין אין לחוש. ורב סובר דבכל אופן יש לחוש, וסבר דהכי קאמר רשב"ג.

ט. 1) אמרינן דלענין בעילה, כיוון דתקיף להו יצרייהו שפיר איכא פנאי, ויש לחוש לכל הכנהות הנמצאות שם שמא נבעלו באונס ואסורות לבעליהן. אבל לנסך אין פנאי, ואף החביות הפתוחות אין לחוש להם.

2) כל שלא הגיע חבית לרשותם, יכולים לומר דרוצים את דמיה, דהא גוי שמכר יין נסך, שפיר שרי ליטול ממנו הדמים. אבל משנכנסה לרשותן אסור, דהא שקלי דמי יין נסך.

3) לדעת רש"י, היכא דאינו יכול לסלקו בזוהי, חשיב כפורע חובו מיין נסך ואסור. אבל אם יכול לסלקו בזוהי, אם אמר לו "הפס על" או "מלטני", לא עשאו שליח לפורעו ביין ושרי. אבל אם אמר לו "עול תחתי", הוי כשולחו וכל מה שיעשה חשיב כאילו הישראל עושה, ואסור. ולתוס', אף במקום שאינו יכול לפורעו זוהי, אם אמר הפס או מלטני, כיוון דלא עשאו שליח בהדיא, אלא אמר לו עשה איך שתוכל, שרי.

4) לדעת אמרימר גוי קונה אף בלא כסף, כדחזינן מהפרסאי דלא הדרי בהו לאחר המשיכה, והיינו משום דקיימא לן כר' יוחנן דישיראל קונה בכסף, ומדישראל בכסף, גוי קונה במשיכה. ולדעת רב אשי, אין משיכה קונה, וכריש לקיש דישיראל הוא הקונה במשיכה, ומה דלא הדרו בהו, הוא משום רמות רוחא. ורש"י פסק כרב אשי דכסף קונה. ור"ת פסק כאמרימר דמשיכה קונה. ונפקא מינה לענין המוכר יין, דאם הגוי נגע בה קודם שקנאה כדין, אסור לישראל ליטול מעות. וכן נפקא מינה לענין מכירה כדי לפוטרו מבכור. וכתבו התוס' דיש להחמיר לעשות תרוויהו כדי לחוש לדעת רש"י ולדעת ר"ת.

1) רב הורה להם ליטול המעות ורק אחר כך למדוד היין, ואף אם אין מעות לגוי, עדיף להלוות לו מהשום הלוואה ולא משום היין. ולדעת רב אשי, רב איירי בכל גוונא משום דסבר דאין משיכה קונה, ויש לחוש למגעו קודם שתחול המכירה. ולדעת אממר, בכלי ישראל אין לחוש למידי, דהא על ידי המשיכה קנאה. ורב הורה דווקא בכלי הגוי היכא דיש בשוליהם עכבת יין, דהרי מיד כשהגיע לשולי הכלי נאסר משום יין נסך. ואף דכסף לא קונה, מכל מקום הגוי נותנו מעיקרא מעכשיו וסומך שהישראל לא יחזור בו. אי נמי סבר רב, דגוי קונה בין בכסף ובין במשיכה.

2) אם אכתי לא נתן מעות, אפילו משכו יכול להחזיר, ולמאן דאמר משיכה לא קונה בגוי והוא הדין ישראל הקונה מגוי, ניחא דהא לא קנאה. ואף למאן דאמר משיכה קונה, הכא שאני דהוי מקח טעות. ואם נתן מעות ומשכה אינו יכול להחזיר, דאף דהוי מקח טעות, מכל מקום נראה כמוכרו לגוי ונוטל דמי עבודת כוכבים. וכתבו התוס' דסברה האי ברייתא, דכדי לקנות מגוי בעינן תרתי, גם כסף וגם משיכה, ומשום הכי רק נתן מעות ומשך אינו יכול להחזירה לגוי, ויוליכנה לים המלח.

3) למאן דאמר משיכה קונה, דווקא באופן שלא היה פיסוק דמים שרי ליטול המעות, משום דאכתי לא סמכה דעתו. אבל לאחר פיסוק הדמים אסור. ולמאן דאמר משיכה לא קונה, איירי מתניתין דהקדים לו מעות, ואפילו הכי כל דלא פסקו, לא סמכא דעתא ולא קנה, ואסור ליטול הדמין.

4) מסקינן דגוי קונה במשיכה, ומשום הכי כשגבג הפחות משה פרוטה והתרבה ממנו, איכא ביה משום גזל, ובן נח הא נהרג על ז' מצוות דידיהו. ומאי דאמרו "לא ניתן להשבון", היינו דאינו בתורת השבון משום דהישאל מחיל.

1) הוכיחו מהא דאמרינן דאם בא בן נח אחר וגולו מאותו שגולו מישראל, נמי נהרג. ואי נימא דמשיכה לא קונה, וחיובו רק משום דצערא לישראל, אמאי נהרג אותו שגולו מהבן נח. ואף דדמי למתנה דהא ליכא בה דמים, ובמתנה כולי עלמא מודו דודאי דגי קונה במשיכה. מכל מקום לענין גזילה אולינן בתר הקנין דמקח וממכר, דכל דלענין מקח וממכר לא חשיב קנין, אף לענין גזילה לא מהני.

2) מסקינן דלא מהני מידי, והכי מוכח מהרי שהיה מושך חמריו ופועליו, דאמרינן דמשך קודם הפסיקה לא מהני. אבל אין להוכיח ממתניתין, משום דאיכא למימר דשאני מתניתין דמשום חומרא דדין נסך הוא.

3) אם אמר כדשיימו בתלתא, כיוון דהוא לשון של בית דין, כוונתו דסגי ברוב כדדיינים. אבל אם אמר כדאמרי בי תלתא, דמשמע דלאו בתורת דיינים קאמר, בעינן לכולהו. וכן כל היכא דהצריך טפי משלשה, הרי חזינן דלדעות נחית, ופשיטא דלא מהני רוב ובעינן לכולהו.

4) נצוק היינו קלוח צינור הבא מן האויר, וקטפרס היינו קילוח היורד במדרון ההר, ומשקה טופח היינו דיש משקה דרק טופח אבל אינו מטפח אחרים, וכל הני אינם חיבור לענין טומאה, דאם נגע טמא בתחתון, אין העליון טמא. וכן לא לענין טהרה, לחבר גממית שאין בה שיעור למקוה שיש בו שיעור. אמנם לענין יין נסך, דעת רב הונא דשפיר חשיב חיבור. ואשבורן היינו דיש בקעי מים המחברים, וחשיב חיבור אפילו לטהרה ולטומאה.

1) אם הוא משפך שהעכו"ם רגיל להתשמש עמו, הסיקו בתוס' דבכל אופן יש לאוסרו, ואם הוא של ישראל ורק עתה השתמש בו בשביל גוי, אם יש בו עכבת יין, אסור לחזור ולמדוד בו יין לישראל עד שידיחנו, משום דהעכבת יין נאסרת משום הניצוק. ואי נימא דניצוק לאו חיבור, יש לאוסרו באופן דפחסתו צלוחיתו.

2) כשגוי מערה יש לאסור את היין הנשפך ואפילו שופכו לכלי ישראל, משום כוחו של הגוי, אבל את היין שבפנים אין לאסור משום כוחו, דעליו לא גזרו. וכשמערה לתוך כלי הגוי, אי נימא דניצוק חיבור, יש לאסור את כל היין.

3) ר' חסדא הורה שיקטופי קטופי באופן שלא יהיה חיבור של ניצוק, ולדינא נחלקו רש"י ותוס' אי קיימא לן דניצוק חיבור ויש לחוש לדברי רב חסדא, או דקיימא לן דאין ניצוק חיבור ולא חיישינן לדברי ר' חסדא. ורבא הורה שלא יתנו לגוי שיעזור בשפיכת היין, שמא יתן לו לשפוך לבדו ויאסור את כל היין.

4) אם שותה יחד עם גוי, אמרינן בגמ' דשרי רק באופן שהישראל יסיים לשתות קודם הגוי, דאי הגוי יסיים קודם, הרי יורד מפיו לתוך הכלי ששותה ממנו הישראל. וכתבו התוס' דאי חיישינן לניצוק, בכל גוונא אסור לשתות עמו. ואמרינן בגמ', דרבה בר ר' הונא שתה מקנישקנין, וכתבו התוס' דצריך לומר דעם ישראל היה, ולא חשש לאיסור משום שמחה, דאילו עם הגוי, הא יש לחוש שמא הגוי יסיים לשתות לפניו.

1) מבואר במתניתין דדין נסך אוסר במינו בכל שהוא. ואמר רב דימי דהני מילי שנפל ההיתר לתוך האיסור, אבל נפל איסור לתוך היתר, אמרינן קמא קמא בטיל והאיסור נהיה היתר. [אמנם אם נשברה לתוכו חבית גדולה ונפל הכל, אף ר' דימי מודה דלא אמרינן קמא קמא בטיל. והתוס' כתבו, דאף בנפל מגיגית מודה ר' דימי]. וברש"י משמע דאף אם יתן בו טעם אינו אסור, והתוס' כתבו דרק אם לא נתן בו טעם שרי. אמנם ר' יצחק בר יוסף פליג אר' דימי, ולשיטתו דווקא אם נפל מצרצור קטן אמרינן קמא קמא בטיל, אבל אם נשפך מחבית לא אמרינן קמא קמא בטיל. ולדעת רבין, לעולם לא אמרינן קמא קמא בטיל. ועוד כתבו התוס', דמאי דאמרינן דדין נסך אוסר בכל שהוא, היינו דודאי ניסכרוהו, אבל סתם יינן, לעולם אינו אוסר אלא בששים, ולמאן דאמר אף שאר איסורים בכל שהוא, אף הוא דינו בכל שהוא.

2) אי נימא דמתניתין איירי בהיתרא דנפל לגוי איסורא, בעינן לאוקמי דהיין נפל לתוך מים שניסכום, וביין נסך שנפל לתוך מים. דכיוון דהוי מין בשאינו מינו, אינו אוסר אלא בנותן טעם.

3) לדעת רבין אמר ר' יוחנן, אמרינן דרואים את ההיתר כאילו אינו, ואף אם אין במים כדי לבטל אלא את היין האסור, היין שרי. ויש דעה בגמ', דהני מילי שנפלו המים לתוך היין נסך, אבל אם כבר נתערבו היין המותר והאסור, הרי ההיתר נאסר גם, ובעינן מים כדי לבטל כולו. ואיכא דאמרי, דאף אם נפלו מים בסוף מהני.

1) לדעת רש"י, הגדילו באיסור היינו שהיין נסך נפל לבסוף, ולדעת חזקיה כל היין נאסר דלא אמרינן רואים את ההיתר כאילו אינו. והוסיף רש"י, דכל שכן אם נפלו המים לבסוף דהכל אסור. ולדעת ר' יוחנן אמרינן רואים את ההיתר כאילו אינו והיין בטל במים. והגדילו בהיתר היינו דנפל קודם היין נסך לתוך המים והתבטל, וכולי עלמא מודו דלא אמרינן חוזר וניעור. ולדעת התוס', הגדילו באיסור היינו דהיין נסך רבה על היין דהיתר ואסרו, דסבר חזקיה דתו לא מהני מים רק כנגד האיסור, ולר' יוחנן אית ליה רואין ואף בכהאי גוונא שרי. והגדילו בהיתר היינו דנפלו המים קודם ליין האסור, דבכהאי גוונא כולי עלמא מודו דאין היין האסור אוסרו. ולא דמי לפלוגתת ר"א ורבנן גבי שאור, דהתם פליגי בזה וזה גורם, והכא פליגי ברואים.

2) לדעת ר' יוחנן אמרינן רואים את ההיתר כאילו אינו, וסגי שיהיה במים כדי לבטל את היין דתרומה. וכתבו התוס', דהני מילי היכי דליכא בכל התערובת אחד ממאה כנגד התרומה. ולדעת חזקיה לא אמרינן רואים, ובעינן במים כדי לבטל את כל תערובת היין.

3) לדעת רב ושמואל, מין במינו לעולם הוא בכל שהוא, ומים בשאינו מינו בנותן טעם. ולדעת ר' יוחנן וריש לקיש, בכל התורה אף מין במינו בנותן טעם, מלבד יין נסך ומים שניסכום, משום חומרייהו, ומלבד טבל דכשם דמתיר במשהו אף אוסר במשהו.

4) הכא כיוון דאין היתרו במשהו, דהא בעינן "מעשר" ליכא למימר דאף אוסרו במשהו. אמנם מאידך, היכא דהבעלים בעיר דחשיב דבר שיש לו מתירים, אפילו באלף אינו בטל.